

January 1972

Interchurch Peace Council (IKV) Internal Paper, 'The Power of Europe'

Citation:

"Interchurch Peace Council (IKV) Internal Paper, 'The Power of Europe'", January 1972, Wilson Center Digital Archive, International Institute for Social History, Amsterdam, Archief Interkerkelijk Vredesberaad, Notulen en Vergaderstukken 1972, Box 4.
<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/122388>

Summary:

This document provides an extensive analysis and critique of the balance of nuclear deterrence. Analysis includes objections to the balance of nuclear deterrence theory. This marks the first time that the IKV ever articulated such objections.

Credits:

This document was made possible with support from Carnegie Corporation of New York (CCNY)

Original Language:

Dutch

Contents:

Original Scan
Translation - English

Interkerkelijk Vredesberaad

Den Haag,
januari 1972

IKV / 1972 / A

DE MACHT VAN EUROPA (militair en economisch)

De Vredesweek 1972 stelt twee vragen centraal:
 Draagt het afschrikkingsevenwicht (NAVO en Warschau-
 pakt) werkelijk bij tot vrede in de wereld?
 Welke bijdrage geeft de EEG aan welvaart en welzijn
 van heel de wereld?

1. FUNDAMENTELE KRITIEK OP DE SITUATIE VAN HET AF-
 SCHRIKKINGSEVENWICHT.

In onze samenleving is het zowel op grote als kleine schaal heel vanzelfsprekend om geweld te gebruiken of er mee te dreigen als men het gedrag van de medemens wil beïnvloeden en regelen. Dwang en (dreigen met) geweld spelen een grote rol in de menselijke betrekkingen op welke schaal dan ook.

Ook in de verhoudingen tussen de grote mogendheden tracht de een de ander alle aanvalslust te ontnemen. Zijn wapens moeten de tegenstander afschrikken. Deze afschrikking faalt, wanneer de een de wapens van de ander in één verrassende aanval zou kunnen uitschakelen. Vandaar dat beide partijen zich van wapens hebben voorzien waarmee ze de tegenstander kunnen vernietigen, ook al hebben ze zelf reeds de zwaarst denkbare atoomaanval doorstaan. Raketten in silo's, op onderzeeërs en in vliegtuigen hebben deze taak.

Dit is wat men het afschrikkingsevenwicht noemt: beide partijen bezitten onkwetsbare vergeldingsmacht en weten dit van elkaar.

het afschrikkingsevenwicht is (zoals iedere vorm van machtsevenwicht) verbonden met het systeem van militaire bondgenootschappen en politieke invloedssferen. Kleinere landen garanderen hun veiligheid door zich te scharen onder de atoomparaplu van de grootmachten.

In de Vredesweek 1972 wil het Interkerkelijk Vredesberaad duidelijk stellen dat dit afschrikkingssysteem waarin de mensen elkaar met uitroeiing bedreigen en waarin talrijke menselijke waarden worden opgeofferd een immoreel systeem is. Tegelijkertijd wil het IKV uitspreken dat het gelooft en vertrouwt, dat de veiligheid in deze wereld op meer menselijke wijze georganiseerd kan worden.

Dit vertrouwen is niet in eerste instantie gebaseerd op de ratio van de mens. Veeleer op dieper liggende en verderreikende vermogens die de mens geschonken zijn: geloof, hoop en liefde. Het zijn deze gaven die de mens stuwkracht geven, zijn fantasie en vindingrijkheid prikkelen. Natuurlijk zijn verstandelijke vermogens onmisbaar om op deze weg effectief te zijn.

Het IKV is reeds een aantal maanden bezig om dit moeilijke thema uit te werken. Deze uitwerking verloopt in drie fasen:

- 1) De inventarisatie van de bezwaren tegen het afschrikkingsevenwicht;
- 2) Welke visie hebben we op de toekomst van Europa?
- 3) Welke stappen kan Nederland zetten om de situatie van het afschrikkingsevenwicht te doorbreken en te overwinnen?

Het IKV is er zich van bewust dat het zich door het stellen van deze vragen bijzonder kwetsbaar maakt. Niet iedereen zal deze fundamentele kritiek op het afschrikkingsevenwicht graag horen. Tegelijk stelt zich de vraag naar het alternatief. Bij de formulering hiervan kan het IKV gebruik maken van studies van anderen.

In dit informatieblad wil het IKV zijn vaste kring van plaatselijke medewerkers (ondertussen aangegroeid tot een 10.000 personen) informeren over de plannen, maar tegelijkertijd opwekken de discussie van het IKV over het afschrikkingsevenwicht mee te maken.

Vóór de vredesweek zullen er nog enkele informatiebladen verschijnen, waarin men de stand van de discussie kan terugvinden. Deze discussie zal in de vredesweek moeten uitmonden in een aantal voorbeelden van stappen die Nederland zou kunnen zetten.

Daarop zal de vredesaktie in de vredesweek gericht zijn.

BEZWAREN TEGEN AFSCHRIKKINGSEVENWICHT, BONDGENOOTSCHAPPEN EN INVLOEDSSFEREN.

1. Ook al moeten we misschien erkennen dat het afschrikkingsevenwicht gewerkt heeft in de periode die achter ons ligt (maar bewijs is onmogelijk), toch is het afschrikkingsevenwicht allerm minst de waterdichte garantie tegen een grote nucleaire oorlog. De belangrijkste reden dat het afschrikkingsevenwicht geen veiligheid biedt is gelegen in het feit dat onder de atoomb paraplu de machtsstrijd tussen de grote mogendheden onverminderd doorgaat.

In deze machtsstrijd werkt de angst voor een kernoorlog ongetwijfeld matigend, maar de angst om in een konflikt, in een krisissituatie weggedrukt te worden kan zeker op een bepaald moment sterker gevoeld worden, dan de angst voor de kernoorlog. In dat geval zal het geweld door een van de partijen worden uitgebreid. Vooral omdat de besluitvormers zich altijd kunnen misleiden met de gedachte dat de ander op het laatste moment wel zal wijken.

En precies in dit proces zit de kans dat men zich op een goed moment misrekenent in de berekeningen van de ander en in hetgeen hij als levensbelang ziet. Er zijn daarom situaties voorstelbaar waarin het via een proces van hele en halve misrekeningen toch tot de oorlog komt die iedereen heeft willen vermijden.

Zo had het kunnen lopen in Cuba 1962, zo kan het gaan in het Midden Oosten.

2. Het afschrikkingsevenwicht wordt sterk beïnvloed door de nieuwe ontwikkelingen in de techniek. Iedere technologische ontwikkeling moet direkt worden omgezet in nieuwe wapens, uit vrees dat de tegenstander zich wel aan de ontwikkeling van deze nieuwe wapens zal zetten. Daardoor treden telkens onzekere perioden op, waarin het oorlogsgevaar opnieuw toeneemt. De vrees dat de tegenstander in technisch opzicht een voorsprong kan krijgen, wordt geleidelijk aan een eigen faktor in de bewapeningwedloop.

CITAAT: "Veel van onze militair strategen en onheilsprofeten leven in een door henzelf geschapen nachtmerrie. Geen van beide partijen in de onzinnige nukleaire wapenwedloop behoeft de ander op alle terreinen te overtreffen. Zolang als elk van beide partijen een onkwetsbare kern van strategische wapens bezit waarmee aan de tegenpartij ontzaglijke vernielingen kunnen worden toegebracht, zolang is dat genoeg, d.w.z. is er "sufficiency". De rest is franje, luxe, onnodig voor de werkelijke beveiliging, slechts in staat om de vrees en de verdere bewapening van de tegenpartij in de hand te werken en slechts geschikt om de verschillende militaire sectoren te stijven in de grenzeloze overdrijving waaraan we ze gewend hebben".

(Charles W. Yost in The Christian Science Monitor, 20 augustus 1971. Ch. W. Yost is oud-ambassadeur van de VS bij de UNO).

3. Het afschrikkingsevenwicht funktioneert het best en is meest geloofwaardig wanneer de tegenstander duidelijk is voor te stellen als een gezworen vijand voor wie men op de hoede moet zijn. Wanneer dit vijandbeeld niet meer zo duidelijk bestaat, is het een hele kunst de bevolking blijvend bereid te houden geld op te brengen voor defensie. Berichten over de groeiende macht van de Sovjet Unie en de dreigende penetratie van de Sovjet Unie in de noordelijke wateren van de Middellandse Zee worden maar al te graag gebruikt als argument voor meer defensie-gelden. In het algemeen wordt aan de volken die leven "onder de bescherming van de atoomparaplu" op geen enkele manier iets zinnigs verteld bij de vraag wanneer het afschrikkingsstelsel zal eindigen. Er is hoegenaamd geen perspectief en alleen maar sprake van een systeem, dat zich voortsleept van crisis naar crisis en van pogingen om de gevaarlijkste aspecten er van onder controle te krijgen.
4. Het Massachusetts Institute of Technology heeft (gesponsord door de Club van Rome) op basis van computerberekeningen het volgende gesteld: "Als niet zeer spoedig de bevolkingsgroei wordt gestopt, de industriële groei een halt wordt toegeroepen, de voedselproduktie in kwaliteit omhoog gaat, de vervuiling drastisch wordt ingedamd -4-

en de natuurlijke hulpbronnen in de kringloop-
 ekonomic worden ondergebracht, zal de moderne
 industriële samenleving in elkaar storten." Ook
 al is er over deze konklusie nog geen algehele
 overeenstemming, toch zullen de landen van West
 en Oost Europa voor een aantal dezelfde problemen
 komen te staan. Wanneer zij deze als gemeenschap-
 pelijke uitdaging aanvaarden zal men moeten op-
 houden met miljarden guldens te stoppen in de on-
 vervangbare materialen verslindende bewapenings-
 wedloop. Ook blijken nog steeds gemakkelijker
 gelden beschikbaar gesteld te worden voor bewape-
 ning, dan voor de zeer noodzakelijke kapitaals-
 overdracht van noord naar zuid. Ook voor de socia-
 le taken in de rijke landen is altijd geld te
 kort, waardoor voor mensen met weinig kansen nog
 minder mogelijkheden worden geschapen.

Bondgenootschappen

5. Het huidige systeem brengt mee dat de leidende
 mogendheden hun kleinere bondgenoten in een hecht
 verband bijeen hebben gebracht.
 De verdeling van de wereld in bondgenootschappen
 en invloedssferen bevriest misschien / maar stelt
 tegelijkertijd vooral deze grote mogendheden in
 staat zeer onrechtvaardige politieke en ekonomi-
 sche verhoudingen binnen de landen in hun invloedss-
 sfeer in stand te houden.
 Het optreden van de Sovjet Unie in Tsjechoslowakije
 en van de Verenigde Staten in Latijns Amerika
 zijn hiervan duidelijke voorbeelden.
6. Doordat wij deel uitmaken van een bondgenootschap
 worden wij bij voortduring in een situatie van
 de zgn. ongewilde medeplichtigheid aan het wange-
 drag van bepaalde bondgenoten gebracht: Amerika
 in Vietnam, Portugal in Zuidelijk Afrika en
 Griekenland in eigen land.
 In het Warschaupakt schamen de inwoners van Polen
 zich over hun gedwongen medeplichtigheid aan de
 inval in Tsjechoslowakije.

Derde Wereld

7. Wanneer we de oorlogen die sinds de Tweede Wereld-
 oorlog zijn gevoerd indelen naar de verschillen-
 de gedeelten van de wereld, krijgen we het vol-
 gende beeld

EUROPA:	: 4 oorlogen, meer dan	in 6 jaar
AZIE	: 29 oorlogen, meer dan	112 jaar
MIDDEN OOSTEN:	25 oorlogen, meer dan	52 jaar
MIDDEN EN ZUID AMERIKA	: 23 oorlogen, meer dan	36 jaar
AFRIKA	: 16 oorlogen, meer dan	54 jaar

Deze indeling geeft duidelijk aan, dat de oorlogen voornamelijk in de Derde Wereld plaats vinden. Een ander kenmerk is dat verreweg de meeste oorlogen binnen een staat worden uitgevochten, en niet meer tussen staten, zoals vóór de Tweede Wereldoorlog meestal het geval was. ')

Soms hangen deze oorlogen regelrecht samen met het onvermijdelijke machtsstreven van de grote mogendheden en dienen dan met name de afbakening van invloedssferen (soms via directe interventies). Andere oorlogen ontstaan uit andere bronnen, maar de grote mogendheden raken er bij betrokken en komen heel gemakkelijk tegenover elkaar te staan. Daardoor zijn Veiligheidsraad en de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties machteloos. Het konflikt tussen India en Pakistan is hiervan weer een voorbeeld geweest. Iedere uitbouw van de macht van de VN is bij het huidige systeem zo goed als onmogelijk.

Konflikt van waarden.

Levensstijl en waardenbeleving van de jongere generaties lijken steeds minder in overeenstemming te brengen met stijl en waarden die noodzakelijk ten grondslag liggen (minstens geacht worden te liggen) aan het huidige internationale dreig-systeem. Uit deze verwijdering die als het ware het gevolg is van brede maatschappelijke trends, volgt op het gebied van de binnen, maar vooral van de buitenparlementaire politiek een polarisatie die op korte of middellange termijn gevaarlijk kan worden voor de maatschappelijke vrede en de mensenrechten in onze maatschappij.

') (Cf. I. Kende, Twenty-five years of local war, Journal of Peace Research JPR 1971, nr. 1 blz.5-22)

Van oorlog kan worden gesproken indien sprake is van de volgende kenmerken:

- a) de inzet van een gewapende macht;
- b) een zekere organisatie-graad en een georganiseerde strijd tussen de partijen;
- c) een zekere continuïteit in het gewapend konflikt.

January 1972
IKV/1972/1A

THE POWER OF EUROPE (militarily and economically)

The Peace Week of 1972 highlights two questions:

Does the balance of deterrence (NATO v. Warsaw Pact) really contribute to peace in the world?

What contribution does the European Economic Community (EEC) make to the prosperity and well-being of the entire world?

□ FUNDAMENTAL CRITIQUE ON THE SITUATION OF THE BALANCE OF DETERRENCE

In our society it is very natural to use violence or to threaten with it, either on a large or on a small scale, when people want to influence and control the behavior of our fellow men. Coercion and (threatening with) violence are very important in human relations on any level.

In the superpower relations too they try to deprive the other of all its desire to attack. Its arms must deter the adversary. This deterrence fails, when one could eliminate the other's arms in one single surprise attack. That is why both superpowers have equipped themselves with weapons with which they can destroy the enemy, even after they have endured the worst possible atomic attack. Missiles placed in silos, submarines and airplanes perform this task.

This is what we call the balance of deterrence: both parties possess invulnerable retaliation power and they both know it.

The balance of deterrence is (like every form of power balance) connected to the system of military alliances and political spheres of influence. Smaller countries secure their security by placing themselves under the nuclear umbrella of one of the superpowers.

In the Peace Week of 1972 the Interchurch Peace Council wants to state clearly that this system of deterrence, in which people threaten each other with extinction and within which numerous human values are being sacrificed, is an immoral system.

At the same time, the IKV wants to express that it trusts and believes that the security in this world can be organized in a more humane way.

This confidence is not primarily based on human reason. Rather on deeper and further-reaching capacities granted to human beings: faith, hope and love.

It is these gifts that give humans energy and stir their imagination and ingenuity. Rational ability, of course, is indispensable to be effective on this path.

The IKV has been developing this difficult theme for several months now. This elaboration proceeds in three phases: □ Gathering the objections against the balance of deterrence;

□ What vision do we have for the future of Europe?

□ What steps could the Netherlands take to break through and overcome the situation of the balance of deterrence?

The IKV is aware of its vulnerability while asking these questions. Not everybody will like to hear this fundamental critique on the balance of deterrence. At the same time, there is the question of the alternative. In formulating one, the IKV can use studies by

others.

In this information sheet, the IKV would like to inform its permanent circle of local partners (in the meantime grown into 10,000 people) about the plans, but also to encourage to take part in IKV's discussion about the balance of deterrence.

Before the Peace Week there will appear some new information sheets, in which one can find the state of the discussion. In the Peace Week this discussion should result in a few examples of steps that could be taken by the Netherlands.

That is what our peace action in the coming Peace Week will be aimed at.

OBJECTIONS TO THE BALANCE OF DETERRENCE, ALLIANCES AND SPHERES OF INFLUENCE. □ Even though we should perhaps recognize that the balance of deterrence has functioned in the period that lies behind us (impossible to prove however), however, this balance is not in the least a watertight guarantee against a big nuclear war. The most important reason why the balance of deterrence does not offer security, is the fact that underneath the atomic umbrella the power struggle between the superpowers continues without interruption.

In this struggle, the fear of a nuclear war undoubtedly has a restraining influence, but the fear of being overwhelmed in a conflict or a crisis situation certainly could be felt more strongly at a certain time than the fear of nuclear war. In that case, one of the powers will use more violence. Especially because the decision makers could always delude themselves with the thought that the other will probably yield at the last minute.

And exactly in this process there is the chance that at a certain moment one misjudges the other's calculations and what he considers vital interests. That is why we could imagine situations in which it comes to the war everyone wanted to avoid, through a process of partial and complete miscalculations. It could have gone that way in Cuba in 1962, it could go like this in the Middle East.

□ The balance of deterrence is strongly influenced by new technical developments. Every technological development must directly be transformed into new weapons, out of fear that the opponent will devote himself to the development of these new weapons. That is why there are uncertain periods again and again, in which the danger of war increases. The fear that the enemy technically can get the lead, gradually becomes an autonomous factor in the arms race.

QUOTATION: "Many of our military strategists and doomsayers live in a nightmare, created by themselves. Neither of both parties in the pointless nuclear arms race needs to exceed the other on all terrains. As long as each of both parties possesses an invulnerable core of strategic arms with which tremendous damage can be inflicted on the opposing party, that is sufficient, i.e. there is "sufficiency." The rest is embellishment, luxury, unnecessary for real protection, only able to increase the fear and further armament of the opposing party and only suited to strengthen the several military sectors in the boundless exaggeration to which we have accustomed them."

(Charles W. Yost in The Christian Science Monitor, 20 August 1971. Ch. W. Yost is a former ambassador of the United States at the United Nations Organization (UNO)).

□ The balance of deterrence functions best and is most credible when the opponent is clearly to be imagined as a sworn enemy, one should watch out for. When this image of the enemy is not so clear anymore, it is a big challenge to keep people prepared to pay for defense. Reports about the growing power of the Soviet Union and the threatening penetration by the Soviet Union of the northern Mediterranean are used eagerly as arguments for more defense spending.

Generally, people living "under the protection of the atomic umbrella" aren't told anything sensible on the question when this system of deterrence will end. There is apparently no prospect, only talk of a system dragging itself from crisis to crisis, and

of attempts to control its most dangerous aspects.

□The Massachusetts Institute of Technology has (sponsored by the Club of Rome) stated the following, based on computer calculations: "If the worldwide population growth is not stopped soon, industrial growth brought to a halt, the quality of food production improved, if pollution is not contained drastically and natural sources integrated in our recycling economy, then modern industrial society will collapse." Even though there is not yet total agreement about this conclusion, the countries of Western and Eastern Europe will face some of the same problems. When they accept these as shared challenges, one will have to stop spending billions of guilders on the arms race that devours irreplaceable materials. At the same time it still turns out that it is easier to provide money for weapons than for the very necessary capital transfer from the North to the South. For social tasks in rich countries there continues to be too little money, resulting in even fewer opportunities for people with limited options.

Alliances □The present system means that the leading powers have gathered their smaller allies in a tight union.

The division of the world in alliances and spheres of influence may freeze the conflicts between the great powers, but at the same time enables these great powers to preserve very unfair political and economic relations within the countries in their sphere of influence.

The actions of the Soviet Union in Czechoslovakia and of the United States in South America are very clear examples.

□Because we belong to an alliance, we are constantly made a so-called unwanted accomplice in the misconduct of one of our allies: America in Vietnam, Portugal in Southern Africa and Greece in its own country.

In the Warsaw Pact people in Poland are ashamed of their forced complicity in the raid on Czechoslovakia.

Third World □When we classify the wars fought since the Second World War in accordance with the different parts of the world, we get the following image:

EUROPE: 4 wars, more than 6 years
ASIA: 29 wars, more than 112 years
MIDDLE EAST: 25 wars, more than 52 years
AMERICA: 23 wars, more than 36 years
AFRICA 16 wars, more than 54 years

This classification clearly indicates that the wars primarily take place in the Third World. Another feature is that by far the most wars are fought out inside one state and not between states, as was common before the Second World War.[\[1\]](#)

Sometimes these wars relate directly to the inevitable quest for power of the great powers, and serve especially to demarcate spheres of influence (sometimes through direct interventions). Other wars originate in other sources, but the great powers get involved and easily end up facing each other. Because of this, the Security Council and the General Assembly of the United Nations are powerless. The conflict between India and Pakistan has been another good example of this. Every expansion of UN power is nearly impossible in the present system.

Conflict of values

Lifestyle and perception of values of younger generations seem to correspond less and less to style and values that necessarily underlie (at least are considered to

underlie) the current international system of deterrence. Out of this alienation, the result of broad societal trends, follows a polarization in parliamentary, but especially in extraparliamentary politics that, in the short or medium term, could become dangerous for our societal peace and human rights.

[\[i\]](#) (Cf. I Kende, 'Twenty-five years of local war', Journal of Peace Research JPR 1971, nr 1, 5-22.)

We can speak of war when the following features are present: The use of armed force;

A certain degree of organization and an organized battle between the parties;

A certain continuity in the armed conflict.